

Svatá Ludmila

Prezentace přináší informace o životě sv. Ludmily a o době, ve které žila. Nabízí také přesah do oblasti kultury a přináší inspiraci pro osobní život. Je určena pro 2. stupeň ZŠ (text je třeba uzpůsobit konkrétnímu ročníku). Pro doplnění můžete použít naši další nabídku materiálů ke sv. Ludmile: <https://kc.biskupstvi.cz/svata-ludmila/> (např. pracovní list Svata Ludmila a křesťanské hodnoty, který je určen pro 2. stupeň ZŠ a mládež).

	<p><i>Kdo se jmenuje Ludmila? Kdo zná někoho se jménem Ludmila? Co toto jméno vystihuje? (= lidu milá)</i></p> <p>Na snímku vidíme tituly spojené se svatou Ludmilou.</p> <p><i>Co vás dále napadne, když se řekne sv. Ludmila? (z jejího života, doby, ve které žila...)</i></p>
 <p>vlevo: Kristiánova legenda; vpravo: soutok u Mělníka</p>	<p>Ludmila žila na přelomu 9. a 10. století. Z tohoto období máme jen velmi málo historických pramenů. Informace o kněžně Ludmile získáváme především z legend. Legendy a kroniky jsou cenným pramenem pro zkoumání počátků našeho národa a státu. Legenda není pohádka, vychází z historických skutečností a nechává vyniknout osobnosti světce.</p> <p>Ludmila se narodila kolem roku 860. Pocházela pravděpodobně z pšovského knížecího rodu (u dnešního Mělníka).</p>
 <p>vlevo: hradiště Budeč; vpravo: okolí Tetína</p>	<p>V době, kdy sv. Ludmila žila, pokrývají naše území lesy a pastviny. Lidé obdělávají půdu, pasou dobytek, vyrábí různé nástroje, šijí oblečení... V opevněných hradištích žijí knížecí rodiny. Významným knížecím rodem jsou Přemyslovci. Jejich prvním vládcem byl Bořivoj. Bořivoj sídlil na Levém Hradci (SZ od Prahy), za manželku si vzal Ludmilu. Je to náš první historicky doložený panovník.</p>
 <p>Jsou vám některé postavy z Ludmilina rodokmenu známé?</p>	<p>Bořivoj a Ludmila měli nejméně 6 dětí. Jménem známe jejich dva syny: staršího Spytihněva a mladšího Vratislava (vládl po Spytihněvově smrti). Vratislav měl za manželku Drahomíru.</p> <p>Z přemyslovského rodu pocházelo mnoho významných osobností (např. sv. Václav; sv. Anežka; po matce také Karel IV.).</p>
 <p>nahoře: křest Bořivoje ve Velislavově Bibli; dole: Levý Hradec (přemyslovské sídlo)</p>	<p>V době, kdy Ludmila žila, byli lidé většinou pohané. Často věřili na různé víly a lesní duchy. Roku 863 přichází na Velkou Moravu Konstantin a Metoděj a přináší křesťanskou víru. Český kníže Bořivoj přijímá křest (asi z rukou Metoděje). Pokřtěna byla také Ludmila, pravděpodobně jedním z žáků Cyrila a Metoděje. Oba se tedy stávají křesťany.</p> <p>Do Čech následně přicházejí další kněží, hlásají evangelium, pomáhají lidem s hospodařením, staví se první kostely...</p>

<h3>Křesťanský způsob života</h3> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Zásadním okamžikem života Ludmily a Bořivoje byl křest. ▶ Postupně u nás zakořeňuje křesťanství. Začíná se proměňovat kultura a celkové směřování země. ▶ Palladium země české (ochranný obraz vlasti) <ul style="list-style-type: none"> ▶ Podle jedné legendy dostala Ludmila při křtu kovový obrázek, na kterém je vyobrazena Panna Maria s Ježíškem v náruči. 	<p>Ludmila odkazuje na křesťanské počátky našeho státu. Zásadním okamžikem života Ludmily a Bořivoje byl křest. V naší zemi postupně zakořeňuje křesťanská víra, začíná se proměňovat kultura a celkové směřování země vstříc evropskému křesťanství.</p> <p>Palladium země české (ochranný obraz vlasti). Podle jedné legendy dostala Ludmila při křtu kovový obrázek, na kterém byla vyobrazena Panna Maria s Ježíškem v náruči. Současný obraz je starší, patrně z 15. století a nachází se v chrámu ve Staré Boleslavi. (Původní obraz byl podle jedné z hypotéz zničen za husitských válek.)</p>
<h3>Ze života sv. Ludmily</h3> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Po smrti syna Vratislava se stala vychovatelkou vnuka Václava, budoucího vladaře. ▶ Prohlubují se spory mezi Ludmilou a Drahomírou (možnými důvody mohla být orientace domácí i zahraniční politiky, spory o výchovu). ▶ Ludmila odchází na hradě Tetín. Drahomíra posílá na Ludmilu najaté vrahy. Podle legendy se jmenují Tunna a Gommon. ▶ Ludmila je uškrtna vlastním šátkem na Tetíně v noci z 15. na 16. září 921. <p>nahoře: Ludmila odjíždí na Tetín; dole: vražda sv. Ludmily (Velislavova Bible)</p>	<p>Po Bořivojově smrti se Ludmila přičinila o udržení moci Přemyslovců v Čechách. Po smrti syna Vratislava se stala vychovatelkou vnuka Václava, budoucího vladaře.</p> <p>Postupně se prohlubují spory mezi Ludmilou a Drahomírou (možnými důvody mohla být orientace domácí i zahraniční politiky, spory o výchovu). Ludmila se stahuje do ústraní na hradě Tetín. Drahomíra ale posílá na Ludmilu najaté vrahy. Podle legendy se jmenují Tunna a Gommon.</p> <p>Ludmila je uškrtna svým vlastním šátkem na Tetíně v noci z 15. na 16. září 921. Víme, že byla sobota. Ludmila umírá asi v 60 letech.</p>
<h3>Přenesení ostatků sv. Ludmily do Prahy</h3> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Václav nechává převézt Ludmiliny ostatky do Prahy ▶ Potvrzení významu kněžny Ludmily. ▶ Ludmila je první česká mučednice. Stala se českou spolupatronkou, bývá nazývána Matka české země. ▶ Ludmila je patronkou vinařů, babiček, matek a vychovatelů. ▶ Atributy: knížecí koruna, závoj, šála; bývá také zobrazována se svým vnukem sv. Václavem. ▶ V kalendáři najdeme její svátek 16. září. <p>vlevo: chrám sv. Jiří; vpravo Sv. Ludmila na pomníku sv. Václava od Myslbeka v Praze</p>	<p>Brzy po svém nástupu na knížecí trůn dává Václav převést ostatky své babičky do chrámu sv. Jiří na Pražském hradě. U chrámu je později založen první český klášter.</p> <p>Přenesení ostatků z Tetína do Prahy znamenalo potvrzení významu kněžny Ludmily. Ludmila je první česká mučednice. Stala se českou spolupatronkou, bývá nazývána Matka české země. Ludmila je patronkou vinařů (pro spojení s Mělníkem), babiček, matek a křesťanských vychovatelů. Jejimi atributy jsou knížecí koruna, závoj, šála (symbolizuje její mučednickou smrt); bývá také zobrazována se svým vnukem sv. Václavem.</p> <p>V kalendáři najdeme její svátek 16. září.</p>
<h3>Ludmila = lidu milá</h3> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Laskavá, milosrdná a zbožná žena, pečovala o poddané, chudé a nemocné... ▶ Vznomá vychovatelka ▶ Křesťanské nasměrování naší země <p>vlevo: výřez z obrazu ze 14. století</p>	<p>Svatá Ludmila nás může svým životem inspirovat i dnes. Dochované písemnosti ukazují Ludmilu jako laskavou, milosrdnou a zbožnou ženu. Byla velmi oblíbená, pečovala o poddané, chudé a nemocné... Ludmila může být inspirací také tím, jak naplňovala svou úlohu ženy a vychovatelky v rodině – být pozice ženy ve středověku byla jiná než dnes. Ludmile vděčíme také za křesťanské nasměrování a rozkvět naší země a vnášení křesťanských hodnot do naší kultury.</p> <p>Lidé už po staletí prosí svatou Ludmilu o přímlovu u Boha.</p>
<h3>Sv. Ludmila v kultuře a umění</h3> <p>Karel IV. dal sv. Ludmilu zobrazit v kapli sv. Kříže na Karlštejně. Autorem je Mistr Theodorik (14. století)</p> <p>Vyobrazení vraždy sv. Ludmily v Dalimilově kronice (14. století)</p> <p>Rejtkvířova busta sv. Ludmily ze 14. století</p>	<p>Ludmilina osobnost se stala předlohou pro řadu uměleckých děl z oblasti malířství, sochařství, hudby i architektury. Na začátku jsme zmínili, že o Ludmile se dočteme i v některých legendách.</p> <p>Následující dva snímky nabízejí výběr z významných děl spojených se sv. Ludmilou.</p>